

Plan wynikowy nauczania geografii w klasie III gimnazjum.

DZIAŁ	NR LEKCJI	TREŚCI NAUCZANIA	LICZBA GODZIN	WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
EUROPA – WARUNKI NATURALNE, LUDNOŚĆ.	1	Położenie geograficzne Europy na kuli ziemskiej. Ukształtowanie powierzchni kontynentu.	1	<ul style="list-style-type: none"> – opis położenia Europy na kuli ziemskiej; – charakterystyka przebiegu europejskiej linii brzegowej, w tym wskazanie na mapie największych półwyspów, wysp, zatok, mórz i cieśnin; – charakterystyka pionowego ukształtowania powierzchni Europy, w tym wyróżnienie głównych regionów geograficznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie na mapie dokładnego przebiegu granic Europy; – odczytanie z mapy współrzędnych geograficznych skrajnych punktów Europy; – znajomość wielkości obszaru Europy i jego udziału w powierzchni lądów świata; – znajomość nazw wyższych europejskich szczytów górskich i wulkanów.
	2	Wpływ różnych czynników klimatycznych na występowanie określonych typów klimatu w Europie.	1 (2)	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość głównych czynników klimatotwórczych oddziałujących w Europie; – podział kontynentu na strefy klimatyczne i typy klimatu; – charakterystyka porównawcza typów klimatu umiarkowanego (morskiego, lądowego i przejściowego). 	<ul style="list-style-type: none"> – ocena wpływu poszczególnych czynników klimatotwórczych na klimat Europy; – wyjaśnienie szczególnej roli Oceanu Atlantyckiego w kształtowaniu europejskiego klimatu; – wpływ na klimat Europy czynników drugorzędnych (prądy morskie, rzeźba terenu).
	3	Europejska sieć rzeczna – powiązania z ukształtowaniem terenu i klimatem.	1	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość pojęć: <i>zlewisko, dorzecze, dział wodny, rzeka główna, dopływ, delta, ujście lejkowe</i>; – podział Europy na trzy główne obszary zlewisk; – wskazanie na mapie największych europejskich rzek i jezior. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyznaczenie na konturowej mapie Europy działów wodnych zlewisk i dorzeczy; – charakterystyka wybranych typów rzek (górnym, nizinnym, górsko-nizinnym); – wskazanie na mapie Europy obszarów występowania lodowców; wyjaśnienie przyczyn.
	4	Zróznicowanie ludnościowe i kulturowe we współczesnej Europie.	1	<ul style="list-style-type: none"> – ogólna charakterystyka rozmieszczenia ludności w Europie; – podziały państw europejskich wg różnych kryteriów społecznych (etnicznych, religijnych, językowych); – rozumienie wpływu kultur starożytnych i chrześcijaństwa na współczesną cywilizację europejską. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość liczby ludności Europy, jej dotychczasowych zmian oraz przewidywanych tendencji; – ocena wpływu migracji i przyrostu naturalnego na zmiany liczby ludności w wybranych krajach Europy; – znajomość współczesnych przykładów zróżnicowania kulturowego ludności Europy.

DZIAŁ	NR LEKCJI	TREŚCI NAUCZANIA	LICZBA GODZIN	WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
EUROPA – PRZEGLĄD REGIONALNY.	5	Aktualny podział terytorialny Europy.	1	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie na mapie politycznej wszystkich większych państw europejskich; – znajomość nazw największych i najludniejszych krajów Europy; – określenie miejsca Polski w hierarchii państw Europy; – wskazanie na mapie Europy obszarów konfliktowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość nazw państw, przez które przebiega granica między Europą a Azją; – znajomość terminu <i>republika parlamentarna</i>; – wyjaśnienie okoliczności powstania nowych państw w Europie; – wskazanie na mapie Europy terytoriów zależnych.
	6	Państwa skandynawskie – środowisko geograficzne, główne kierunki rozwoju gospodarczego.	1	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie Skandynawii na mapie Europy i wyróżnienie tamtejszych państw; – znajomość pojęć: <i>fiord, field, szkieł, gejzer, tundra, tajga, pojezierze</i>; – ogólna charakterystyka środowiska przyrodniczego; – wykazanie wpływu warunków naturalnych Skandynawii na rozwój określonych gałęzi gospodarki. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość różnych definicji Skandynawii i państw skandynawskich; – wykazanie wpływu zlodowaceń na krajobraz Skandynawii; – porównanie państw skandynawskich pod względem cech środowiska przyrodniczego i pod względem rozwoju poszczególnych gałęzi gospodarki.
	7	Europa Zachodnia – środowisko przyrodnicze i możliwości jego zagospodarowania.	1 (2)	<ul style="list-style-type: none"> – określenie położenia geograficznego Europy Zachodniej jako regionu fizyczno-geograficznego; – znajomość pojęć: <i>archipelag, stare góry zrębowe, masyw paleozoiczny, basen, młode góry fałdowe</i>; – wskazanie przykładów wykorzystania środowiska naturalnego Europy Zach. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnienie różnych znaczeń określenia <i>Europa Zachodnia</i>; – wskazanie na mapie dokładnego zasięgu Europy Zachodniej, podanie nazw wszystkich państw; – ocena możliwości zagospodarowania środowiska przyrodniczego w Europie Zachodniej.
8	Rolnictwo Francji – rozwój na bazie sprzyjających warunków naturalnych i potencjału społeczno-ekonomicznego.	1	<ul style="list-style-type: none"> – ocena warunków naturalnych Francji pod kątem ich rolniczej przydatności; – opis pozaprzyrodniczych czynników rozwoju rolnictwa; – ogólna charakterystyka francuskiego rolnictwa z uwzględnieniem pojęć: <i>rolnictwo rynkowe i wysokotowarowa produkcja rolna</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość głównych roślin uprawnych i zwierząt hodowlanych we Francji; – wskazanie na mapie znanych regionów rolniczych we Francji; – podanie przykładów słynnych przysmaków regionalnych oraz innych specjałów kuchni francuskiej. 	

DZIAŁ	NR LEKCJI	TREŚCI NAUCZANIA	LICZBA GODZIN	WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
EUROPA – PRZEGLĄD REGIONALNY.	9	Zmiany zachodzące w przemyśle Europy Zachodniej.	1	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość funkcji przemysłu oraz jego podziału na główne gałęzie i branże; – rozumienie przyczyn lokalizacji określonych branż przemysłu w danym miejscu; – wskazanie na mapie tematycznej najsilniej uprzemysłowionych obszarów Europy Zachodniej. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość pojęć: <i>technopolia</i>, <i>high-tech</i>, <i>offshoring</i>; – podanie przykładów rozwoju nowoczesnych technologii przemysłowych na obszarze Europy Zachodniej; – omówienie etapów powstania oraz przemian strukturalnych w wybranym okręgu przemysłowym.
	10	Procesy urbanizacyjne w Europie Zachodniej. Paryż jako światowa metropolia.	1 (2)	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość pojęć: <i>urbanizacja</i>, <i>aglomeracja</i>, <i>konurbacja</i>, <i>metropolia</i>; – podanie przykładów procesów urbanizacyjnych w Europie Zachodniej; – wskazanie na mapie najsilniej zurbanizowanych obszarów Europy Zachodniej; – uzasadnienie tezy, że Paryż jest światową metropolią. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość orientacyjnej liczby mieszkańców w największych miastach i aglomeracjach Europy Zachodniej; – charakterystyka zurbanizowanego obszaru zwanego <i>Europejskim Bananem</i>; – przedstawienie najcenniejszych zabytków oraz innych walorów Paryża.
	11	Kraje alpejskie – cechy krajobrazu wysokogórskiego oraz procesy, które go ukształtowały.	1 (0,5)	<ul style="list-style-type: none"> – określenie położenia Alp w Europie, w tym podanie nazw państw alpejskich; – znajomość pojęć: <i>granica wieloletniego śniegu</i>, <i>alpejski lodowiec górski</i>, <i>cyrk lodowcowy</i>, <i>jęzor lodowcowy</i>; – charakterystyka naturalnego krajobrazu Alp z uwzględnieniem pięter roślinności. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie ważniejszych alpejskich szczytów i przełęczy; – rozumienie procesów geologicznych, które przyczyniły się do powstania Alp; – wyjaśnienie przyczyn różnej wysokości granicy wieloletniego śniegu na północnych i południowych stokach Alp.
	12	Kraje alpejskie – gospodarcze wykorzystanie środowiska przyrodniczego.	1 (0,5)	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie naturalnych ograniczeń w zagospodarowaniu terenów górskich; – określenie potencjalnych możliwości gospodarczego wykorzystania środowiska przyrodniczego Alp; – podanie przykładów gałęzi gospodarki rozwiniętych w krajach alpejskich najlepiej (turystyka i inne usługi, rolnictwo). 	<ul style="list-style-type: none"> – charakterystyka rzeczywistego zagospodarowania obszaru Alp na podstawie map tematycznych i danych statystycznych; – wskazanie na mapie słynnych alpejskich ośrodków turystycznych (kurortów); – znajomość renomowanych produktów oraz wybitnych postaci pochodzących z krajów alpejskich.

DZIAŁ	NR LEKCJI	TREŚCI NAUCZANIA	LICZBA GODZIN	WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
EUROPA – PRZEGLĄD REGIONALNY.	13	Europa Południowa – cechy środowiska przyrodniczego.	1 (0,5)	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie na mapie mega-regionu Europy Południowej; – znajomość nazw większych państw Europy Południowej; – charakterystyka środowiska przyrodniczego Europy Południowej na podstawie mapy hipsometrycznej oraz map i wykresów klimatycznych; – znajomość pojęć: <i>trzęsienie ziemi, wulkanizm, kras, makia</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie na mapie każdego państwa Europy Południowej; – podanie przykładów dostosowania się roślinności do klimatu śródziemnomorskiego; – wyjaśnienie przyczyn częstego występowania zjawisk sejsmicznych w Europie Południowej; – omówienie słoweńskich zjawisk krasowych.
	14	Europa Południowa – wykorzystanie przez człowieka sprzyjających warunków naturalnych.	1 (0,5)	<ul style="list-style-type: none"> – charakterystyka rozmieszczenia ludności w Europie Południowej, z uwzględnieniem czynników historycznych; – określenie wpływu kultury śródziemnomorskiej na rozwój cywilizacji w Europie; – ocena znaczenia turystyki dla państw Europy Południowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość roślin uprawnych typowych dla basenu Morza Śródziemnego; – wskazanie najcenniejszych starożytnych zabytków w regionie śródziemnomorskim; – porównanie wybranych państw Europy Południowej pod względem atrakcyjności turystycznej.
	15	Opracowanie planu wycieczki po Europie z wykorzystaniem różnorodnych źródeł informacji.	1	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie i uzasadnienie celu wycieczki po wybranym obszarze Europy; – wyszukiwanie informacji turystycznych w różnych źródłach; – znajomość podstawowych zasad organizacji wycieczek; – sporządzenie ogólnego planu wycieczki. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość szczegółowych zasad organizacji wycieczek; – zebranie i przedstawienie map, przewodników, folderów oraz innych publikacji dotyczących wybranego obszaru; – sporządzenie i realizacja szczegółowego planu wycieczki po Europie.
ŚWIAT – AZJA, AFRYKA.	16	Azja jako kontynent o wielkim zróżnicowaniu środowiska przyrodniczego.	1	<ul style="list-style-type: none"> – określenie położenia Azji na kuli ziemskiej; – charakterystyka poziomego i pionowego ukształtowania powierzchni Azji; – wykazanie związków między strefami klimatycznymi i roślinnymi w Azji; – podanie przykładów zróżnicowania azjatyckiej przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie na mapie dokładnego przebiegu granic kontynentu azjatyckiego; – odczytanie z mapy współrzędnych geograficznych skrajnych punktów Azji; – znajomość wielkości obszaru Azji i jego udziału w powierzchni lądów świata.

DZIAŁ	NR LEKCJI	TREŚCI NAUCZANIA	LICZBA GODZIN	WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
ŚWIAT – AZJA, AFRYKA.	17	Azja jako kontynent o wielkim zróżnicowaniu ludności.	1	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość pojęć: <i>kultura, religia, rasa ludzka</i>; – wyjaśnienie przyczyn nierównomiernego rozmieszczenia ludności Azji; – podanie przykładów wpływu kultury i religii na życie Azjatów; – wskazanie na mapie większych państw azjatyckich. 	<ul style="list-style-type: none"> – analiza zmian liczby ludności Azji na tle ludności świata; – przedstawienie rozwoju osadnictwa w Azji od obszaru <i>Żyźnego Półksiężycy</i>; – odczytanie z map tematycznych rozmieszczenia ludności Azji według jej głównych ras, religii i języków.
	18	Chiny – ludność i gospodarka.	1	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie Chin na mapie Azji i określenie położenia geograficznego tego kraju; – charakterystyka środowiska geograficznego Chin; – wyjaśnienie przyczyn nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Chinach; – określenie aktualnych kierunków rozwoju chińskiej gospodarki. 	<ul style="list-style-type: none"> – analiza ostatnich i przewidywanych zmian liczby ludności Chin; – charakterystyka demograficzna Chin; – omówienie przemian politycznych, które umożliwiły Chinom intensywny rozwój gospodarczy i tym samym wzrost znaczenia na arenie międzynarodowej.
	19	Japonia – środowisko geograficzne i gospodarka.	1	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie Japonii na mapie Azji i określenie położenia geograficznego tego kraju; – charakterystyka środowiska geograficznego Japonii, z uwzględnieniem zjawisk sejsmicznych, tajfunów i innych kataklizmów; – wyjaśnienie przyczyn rozwoju nowoczesnej gospodarki w Japonii. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość nazw głównych japońskich wysp i archipelagów, a także miast; – charakterystyka japońskiej ludności, w tym przykłady przystosowania się do życia w trudnych warunkach naturalnych; – analiza struktury handlu zagranicznego Japonii (w tym wielkie firmy eksportowe).
	20	Azja Południowo-Wschodnia – rolnictwo i inne działy gospodarki.	1	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie na mapie regionu Azji Południowo-Wschodniej oraz jej głównych półwyspów, wysp i archipelagów; – charakterystyka środowiska geograficznego regionu, w tym główne cechy klimatu; – wyjaśnienie przyczyn określonego rozmieszczenia ludności i rozwoju rolnictwa na południowym wschodzie Azji. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość nazw państw Azji Południowo-Wschodniej; – charakterystyka warunków naturalnych sprzyjających uprawie ryżu; – podanie przykładów pozarolniczych działów gospodarki, które rozwinęły się w regionie; – wyjaśnienie pojęcia <i>Azjatycki Tygrys</i>.

DZIAŁ	NR LEKCJI	TREŚCI NAUCZANIA	LICZBA GODZIN	WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
ŚWIAT – AZJA, AFRYKA.	21	Indie – ludność i gospodarka.	1	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie Indii na mapie Azji i określenie położenia geograficznego tego kraju; – charakterystyka środowiska geograficznego Indii; – wyjaśnienie wpływu monsunów na rolnictwo; – charakterystyka ludności Indii (rozmieszczenie, przyrost naturalny, religie). 	<ul style="list-style-type: none"> – analiza ostatnich i przewidywanych zmian liczby ludności Indii; – znajomość głównych roślin uprawnych i zwierząt hodowlanych w Indiach; – ocena znaczenia rolnictwa dla gospodarki Indii w kontekście rozwoju innych branż (np. <i>high-tech</i>).
	22	Bliski Wschód – konfliktowy region zasobny w ropę naftową.	1	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnienie określenia <i>Bliski Wschód</i>, wskazanie na mapie większych państw; – charakterystyka bliskowschodniego środowiska geograficznego; – wskazanie miejsc konfliktowych na Bliskim Wschodzie; – ocena znaczenia ropy naftowej dla gospodarki regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość nazw państw i grup ludności na Bliskim Wschodzie; – wyjaśnienie przyczyn ważniejszych bliskowschodnich konfliktów; – znajomość innych działów gospodarki (poza branżą naftową), które rozwinęły się na Bliskim Wschodzie.
	23	Afryka – symetryczny układ stref klimatycznych, roślinnych i glebowych.	1	<ul style="list-style-type: none"> – określenie położenia Afryki na kuli ziemskiej, z uwzględnieniem równika; – rozumienie pojęć: <i>pasatowa cyrkulacja powietrza</i>, <i>deszcz zenitalny</i>; – porównanie na mapach tematycznych układu stref klimatycznych i roślinnych w Afryce; – ogólna charakterystyka poszczególnych stref klimatycznych i roślinnych w Afryce; 	<ul style="list-style-type: none"> – odczytanie z mapy współrzędnych geograficznych skrajnych punktów Afryki; – charakterystyka poziomego i pionowego ukształtowania powierzchni Afryki; – rozróżnianie pojęć: <i>ued</i>, <i>rzeka okresowa</i>, <i>rzeka epizodyczna</i>, <i>erg</i>, <i>serir</i> i <i>hamada</i>; – odczytanie z mapy tematycznej typów gleb w kolejnych strefach klimatycznych i roślinnych Afryki.
	24	Strefa Sahelu – działalność człowieka na obszarach suchych i półsuchych.	1	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnienie terminu <i>Sahel</i> i wskazanie odpowiedniego obszaru na mapie Afryki; – charakterystyka środowiska przyrodniczego strefy Sahelu, ze szczególnym uwzględnieniem stosunków wodnych; – podanie przykładów rolniczej działalności człowieka w strefie Sahelu. 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość nazw państw leżących w strefie Sahelu; – wyjaśnienie pojęć: <i>nomadyzm</i>, <i>pustynnienie</i>; – ocena działalności człowieka w strefie Sahelu; – wskazanie najbardziej racjonalnych kierunków działań w strefie Sahelu.

DZIAŁ	NR LEKCJI	TREŚCI NAUCZANIA	LICZBA GODZIN	WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
ŚWIAT – AZJA, AFRYKA.	25	Spółeczno- -ekonomiczne zróżnicowanie państw Afryki.	1	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie na mapie większych państw afrykańskich; – rozumienie pojęć: <i>kolonializm</i>, <i>eksplozja demograficzna</i>; – charakterystyka rozmieszczenia ludności w Afryce; – wyjaśnienie przyczyn rozwoju w Afryce tylko niektórych działów gospodarki; – wyróżnienie wśród państw afrykańskich tych lepiej i naj słabiej rozwiniętych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie na mapie Afryki państw będących i nie będących dawnymi koloniami; – analiza zmian liczby ludności Afryki na tle ludności świata; – znajomość nazw głównych grup etnicznych zamieszkujących Afrykę; – podanie przykładów niedostatecznych warunków społecznych, występujących w najbardziej ubogich krajach Afryki.
	ŚWIAT – AMERYKA, AUSTRALIA, ANTARKTYDA.	26	Ameryka Północna i Ameryka Południowa – zróżnicowanie ludnościowe na tle warunków naturalnych i wydarzeń historycznych.	1 (2)	<ul style="list-style-type: none"> – określenie położenia Ameryki na kuli ziemskiej; – podział Ameryki na dwa kontynenty oraz na regiony geograficzne i większe kraje; – charakterystyka środowiska geograficznego obu Ameryk; – rozumienie historycznych i geograficznych przyczyn rozmieszczenia oraz zróżnicowania amerykańskiej ludności; – odczytanie z map i wykresów tematycznych głównych cech ludności amerykańskiej (rasy, języki, religie).
27		Brazylia – zasoby naturalne i ludność, która je wykorzystuje.	1	<ul style="list-style-type: none"> – określenie położenia Brazylii i wskazanie na mapie jej głównych regionów geograficznych; – charakterystyka środowiska przyrodniczego Brazylii, w tym znaczenie wilgotnych lasów równikowych; – wyjaśnienie przyczyn nierównomiernego rozmieszczenia ludności Brazylii; – podanie przykładów i ocena gospodarczego wykorzystania brazylijskich zasobów naturalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumienie pojęć: <i>zielone płuca Ziemi</i>, <i>wylesianie (deforestacja)</i>, <i>megamiasto</i>; – wskazanie największych miast (aglomeracji) Brazylii i wyjaśnienie przyczyn ich rozwoju; przedstawienie problemów wynikających z przeludnienia; – analiza danych dotyczących deforestacji w lasach amazońskich, ocena skutków tego procesu i wyznaczenie kierunków działania na przyszłość.

DZIAŁ	NR LEKCJI	TREŚCI NAUCZANIA	LICZBA GODZIN	WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
ŚWIAT – AMERYKA, AUSTRALIA, ANTARKTYDA.	28	Stany Zjednoczone – czynniki geograficzne i społeczne, które przyczyniły się do powstania światowej potęgi gospodarczej.	1 (2)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnienie nazwy <i>Stany Zjednoczone</i>; – określenie położenia USA i wskazanie na mapie głównych regionów geograficznych kraju; – ogólna charakterystyka środowiska geograficznego i ludności USA (na podstawie map tematycznych); – wskazanie regionów USA, w których rozwinęły się określone działy gospodarki; – ocena znaczenia Stanów Zjednoczonych w ogólnoświatowej gospodarce. 	<ul style="list-style-type: none"> – omówienie historii powstania Stanów Zjednoczonych; – rozumienie pojęć: <i>federacja, kraj imigracyjny, technopolia, megalopolis, supermocarstwo</i>; – wyjaśnienie przyczyn silnego zróżnicowania ludnościowego w Stanach Zjednoczonych; – podanie przykładów gałęzi gospodarki rozwiniętych w USA na bazie czynników przyrodniczych oraz na bazie czynników społecznych; – ocena różnych działań USA na świecie (gospodarczych, politycznych, zbrojnych).
	29	Australia – warunki naturalne, ludność, gospodarka.	1 (2)	<ul style="list-style-type: none"> – określenie położenia Australii na kuli ziemskiej; – ogólna charakterystyka środowiska przyrodniczego Australii; – wyjaśnienie przyczyn bardzo nierównomiernego rozmieszczenia ludności Australii; – omówienie przemysłu wydobywczego i rolnictwa Australii jako gałęzi gospodarki najsilniej wykorzystujących zasoby naturalne. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnienie Australii i Oceanii; – rozumienie zasady działania studni artezyjskiej i sub-artezyskiej; – przedstawienie przebiegu kolonizacji Australii, w tym wypierania ludności tubylczej (Aborygenów); – znajomość nazw endemicznych i reliktowych gatunków zwierząt oraz roślin w Australii i Nowej Zelandii.
	30	Arktyka i Antarktyka – cechy środowiska przyrodniczego.	1	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnianie nazw: <i>Arktyka, Antarktyka, Antarktyda</i>; – wskazanie na mapie świata oraz na globusie obszarów okołobiegunowych i właściwe ich nazwanie; – charakterystyka środowiska geograficznego Antarktydy, z uwzględnieniem klimatu i pokrywy lodowej; – wskazanie zmian na obszarach okołobiegunowych, które wywołał człowiek. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnienie pojęć: <i>lodowiec szelfowy, pak lodowy, nunatak</i>; – przedstawienie historii odkryć i badań obszarów okołobiegunowych, w tym udział polskich naukowców; – znajomość gatunków zwierząt charakterystycznych dla Arktyki i dla Antarktyki; – ocena dawnych, obecnych i planowanych działań człowieka w Arktyce i na Antarktydzie.